

Postbus 2074, 3440 DB Woerden
Tel. 0348-483474 Fax 0348-562847
contact@groenehart.info www.groenehart.info

JAARVERSLAG 2010

In het hart van Nederland ligt het prachtige Groene Hart landschap, uniek vanwege de vele natuur-, cultuur- en recreatiewaarden. Het gebied verbindt het stedelijke gebied van de Randstad met het platteland van de dorpen en de boeren.

De Stichting Groene Hart, opgericht in 1997, heeft als doel: het bevorderen van de betrokkenheid bij het Groene Hart en het stimuleren van activiteiten die bijdragen aan het duurzame behoud van het Groene Hart; het gaat daarbij om cultuur-, natuur- en landschapswaarden in hun onderlinge samenhang.

De stichting tracht haar doel te verwezenlijken door het organiseren van congressen en manifestaties, het uitgeven van diverse publicaties, het organiseren van excursies, de uitgave van een eigen kwartaalblad Groene Hart Leven en een wekelijkse elektronische Nieuwsbrief De Groene Flits met actuele informatie over het Groene Hart.

Belangrijke gebeurtenis in 2010:

Feestelijke lancering van het nieuwe magazine Groene Hart Leven op 28 mei 2010

Algemeen

Samenstelling bestuur per 31 december 2010

Drs. J.A. Gast	voorzitter
Mr.W.E.C. van Boxmeer	penningmeester
Mw. J.M. Knoop- de With	secretaris
B. Bruil	lid
Prof. Dr. B. Hoetjes	lid
Ir. J.W. van Rijn van Alkemade	lid
Ir. Th. Vogelzang	lid
Mw. Ir.Drs. E. van der Vorm- Gouman	lid

In 2010 traden 2 nieuwe leden toe tot het algemeen bestuur: de heren Prof. Dr. B. Hoetjes en Ir. J.W. van Rijn van Alkemade, waardoor het bestuur weer compleet is.

Directie

Drs. B.R. Feis

Samenstelling Adviesraad

Prof. Dr. Arnold Heertje

J. Heijkoop

J. Hoekstra

Drs. P. Nijhof

Ir. J. Veraart

A.R. van der Vlugt

Het Beleidsplan 2007 – 2010 en het Activiteitenplan 2010 waren voor het bestuur richtinggevend bij het uitvoeren van haar taak. De bestuursvergadering van 22 juni 2010 was geheel gewijd aan het nieuw op te stellen beleidsplan voor de periode 2011 tot 2015. Centraal daarbij stond de positionering, de profilering en de professionalisering in de komende jaren. Het bestuur heeft aangegeven dat in de komende jaren meer aandacht moet komen voor jongeren via lespakketten die in samenwerking met NME zullen worden ontwikkeld.

In 2010 heeft de stichting de slag gemaakt om zich te verbreden. Er zijn gesprekken gevoerd met de Hoogheemraadschappen en de Kamers van Koophandel in het Groene Hart, als ook met de Groene Hart Academie in Nieuwkoop.

Op initiatief van HHR De Stichtse Rijnlanden zal onze stichting het voortouw nemen bij het opzetten van een symposium over bestuurlijke vernieuwing in het Groene Hart.

De voorbereiding van een position paper water is ter hand genomen en zal in 2011 worden afgerond.

Hoogtepunt in 2010 was de lancering van het nieuwe magazine Groene Hart Leven. Ons kwartaalblad Groene Hart Visie, eigenlijk een clubblad voor onze donateurs, is doorontwikkeld naar het publieksblad Groene Hart Leven, een blad met een populaire uitstraling, een grotere oplage en mede gericht op inwoners en recreanten van het Groene Hart. Het blad speelt daarbij in op thema's als wonen, erfgoed, toeristische reportages etc. Centraal staat daarbij de goede leefbaarheid, de esthetiek van het cultuurlandschap en het versterken van het imago van onze stichting. Het blad is verkrijgbaar via boekhandels en andere distributiepunten in het Groene Hart.

De feestelijke introductie van Groene Hart Leven vond plaats op 28 mei 2010 in het NME-Centrum InBredius te Woerden met de aanbidding van het eerste exemplaar door hoofdredactrice Marina Lameris aan burgemeester Hans Schmidt van de gemeente Woerden.

TEKST: Marina Laméris • FOTOGRAFIE: Sjaak Loef

Het eerste nummer van Groene Hart Leven werd op 28 mei ten doop gehouden. Van links naar rechts: Voorzitter Ron Gast, hoofdredacteur Marina Laméris en burgemeester van Woerden, Hans Schmidt.

De redactie van Groene Hart Leven. Van links naar rechts: Yolanda Jansen, Ans Baar, Joke Kramer, Marina Laméris, Jannie de Ruiter, Anne-Lotte Paymans, Cora Postema, Bernit Feis. Inzets: Geri de Lange; Marit Schippers.

Het dagelijks bestuur heeft in 2010 besloten de historie van onze stichting te archiveren. Daartoe is een archiefschema opgesteld en is een begin gemaakt met het archiveren van alle stukken die betrekking hebben op de Stichting, de organisatie ervan en de activiteiten die vanaf de oprichting in 1997 zijn ondernomen.

De Jaarrekening 2009 met Winst- en Verliesrekening werd vastgesteld in de bestuursvergadering van 22 september 2010, waarbij décharge wordt verleend aan de penningmeester voor de correctheid van de cijfers en aan het bestuur voor het gevoerde beleid. De kascontrolecommissie, bestaande uit de bestuursleden Ben Hoetjes en Els van der Vorm, had vooraf de boeken gecontroleerd en in orde bevonden.

De inkomsten van de stichting bestonden evenals in voorgaande jaren uit donaties, opbrengsten uit sponsoradvertenties in het magazine Groene Hart Leven, projectgebonden subsidies en de verkoop van door de stichting uitgegeven publicaties en boeken. Tegelijk met de introductie van Groene Hart Leven is een succesvolle campagne gevoerd om donateurs te werven.

Uit 2010 bedroeg het aantal donateurs (we noemen deze nu Vrienden van het Groene Hart) ruim 1700. De minimale donateursbijdrage bleef ongewijzigd, namelijk €12,50 voor personen en € 45,00 voor bedrijven.

Het nieuwe magazine Groene Hart Leven verscheen geheel volgens de planning op de afgesproken data, de elektronische nieuwsbrief De Groene Flits wekelijks met uitzondering van de zomervakantie.

De stichting maakt in de communicatie gebruik van 4 websites en ook van de nieuwe sociale media. De websites zijn: www.groenehart.info; www.groenehartleven.nl; www.dehartloper.nl; www.jouwleefomgeving.nl;

De stichting organiseerde in 2010 twee excursies. Op 29 mei 2010 ging een groep van 55 deelnemers op stap naar Vianen. 's Morgens was er een rondleiding door het historisch centrum van Vianen, na de lunch volgde een bezoek aan het indrukwekkende sluis- en stuwcomplex van Hagestein.

Op 25 september volgde een excursie naar het landgoed Nyenrode met daarbij een rondleiding door het universiteitscomplex en de prachtige tuin. 's Middags was er een rondwandeling door Breukelen. Ook deze excursie trok een record aantal deelnemers van 60 personen

Tijdens de eindejaarsborrel ultimo december 2010, werd stil gestaan bij het 10 jarig jubileum van Rijk Verwoert. De heer Verwoert is belast met de acquisitie van adverteerders voor ons magazine Groene Hart Leven en met het werven van Vrienden van het Groene Hart..

Projecten

In 2010 was de stichting bezig met de volgende projecten:

- **Infocentrum De Hartloper**

Infocentrum De Hartloper, opgericht op semi-permanente basis in 2009, voorziet in een grote behoefte. In 2010 waren er meer dan 6.000 bezoekers. Exploitatie en beheer zijn mogelijk door subsidies van het Natuur- en Recreatieschap Reeuwijkse Plassen en Milieufederatie Zuid-Holland. Met deze organisaties zijn raamovereenkomsten afgesloten voor de periode juli 2009 tot 1 juli 2012.

In 2010 werden in de Hartloper veel activiteiten georganiseerd, o.a. een fair trade modeshow, een vaartocht Nacht voor de Nacht, wandel- en fietsexcursies en exposities op het gebied van cultuurhistorie, recreatie, milieu en ruimtelijke ordening. Meer uitgebreide informatie is te vinden op onze website: www.dehartloper.nl

In De Hartloper is ook het digitale en fysieke Punt Jouw Leefomgeving gevestigd, een project van Milieufederatie ZH én onze stichting voor een periode van 3 jaar. Met dit project willen beide organisaties mensen motiveren om zich actief in te zetten voor de kwaliteit van hun leefomgeving. Ook wil men groepen die in het Groene Hart actief zijn ondersteunen, o.a. bij het uitwisselen en uitdragen van kennis. Stichting Groene Hart wil daarbij graag spreekbuis, meldpunt, service-desk zijn als het gaat om het behoud van het fraaie cultuurlandschap in het Groene Hart. Belangrijk onderdeel van Punt is de Monitorkaart Groene Hart. Deze kaart laat de kansen en bedreigingen zien van het Groene Hart. Bij elk aangegeven punt wordt een omschrijving vermeld met de visie van de verschillende partijen. De monitorkaart is te vinden op onze website www.groenehart.info en www.jouwleefomgeving.nl van Milieufederatie ZH.

Projectleider van De Hartloper is Mevr. Els van der Burg.

- **Infocentrum Groene Hart station Woerden**

In het Infocentrum te Woerden is sinds 2009 ook het kantoor van de stichting gehuisvest met een publieksbalie. Steeds meer mensen weten het informatiecentrum te vinden. Er worden regelmatig exposities gehouden.

- **Winst uit milieu, duurzaam ondernemen in het Groene Hart**

Begin 2010 ontving de stichting een subsidie voor dit project van het Ministerie van VROM. In dit 3 jarige project dat loopt van 2010 tot en met 2012 staan de thema's duurzaam ruimtegebruik en milieuvriendelijk ondernemen centraal. Bij de ontwikkeling van bedrijfsgebouwen en bedrijventerreinen gaat het altijd om kwantiteit: van grond (waar is er ruimte voor bedrijven) en van geld (wat kan eraan verdiend worden. Kwalitatieve vragen, zoals hoe kunnen bedrijfsgebouwen duurzaam worden gebouwd c.q. bedrijfsterreinen duurzaam worden ingericht komen nauwelijks aan de orde. Met dit project wil de stichting deze vragen wel stellen en antwoorden vinden. Beoogde effecten zijn hernieuwde aandacht voor en realisatie van compact bouwen van bedrijfspanden, toepassing van alternatieve energiebronnen, zoals wind- en zonne-energie.

Het project is gestart met een voorlichtingscampagne in het voorjaar van 2010. Onderdeel van het project zijn voorts excursies langs 'best practices' ondernemingen in diverse branches, expert meetings en werkconferenties.

Op 24 september 2010 vond de eerste tournee plaats langs twee bedrijven die een voortrekkersrol vervullen op milieugebied. Bezocht werden het bedrijf van fam. De Wit in Reeuwijk, dat zich richt op duurzaam bodemgebruik zonder gebruik van kunstmest en het bedrijf van de fam. Oostdam in Bodegraven, een melkveebedrijf met een innoverende serrestal. Duurzaam melk produceren en dierenwelzijn is op beide bedrijven de gehanteerde stijl van bedrijfsvoering, maar is op verschillende manieren ingevuld. Niet alleen inhoud en techniek kregen aandacht, ook het financiële/maatschappelijke aspect kwamen aan de orde. Projectleider van dit project is Mevr. Drs. N.E. Gast. Meer informatie over het project is te vinden op www.groenehart.info/winstuitemilieu.html

Innoverende serrestal familie Oostdam in Bodegraven
In Bodegraven Anton de Wit is geen kunstmest nodig: er is een gesloten kringloop gerealiseerd.

- **Project van Agenda tot uitvoering Oude Hollandse Waterlinie (OHWL)**

Het project omvat diverse deelprojecten waarvoor subsidie is ontvangen van het Ministerie van LNV, de Groene Hart provincies, de vestingsteden van de OHWL en enkele fondsen.

- **Leger langs de linie**

Met dit sinds 2008 elk jaar terugkerende zomerfestival wil de stichting de tijd van de OHWL doen herleven voor de burgers van nu en aangeven welke belangrijke rol de OHWL heeft gespeeld in de geschiedenis van de lage landen. Omdat het jaar 2010 door de provincie ZH was uitgeroepen tot het jaar van de vaarwegen en de linies is er in samenwerking met andere organisaties gezocht naar mogelijkheden om een zo groots mogelijk festival op te zetten. De aftrap van alle festiviteiten vond plaats op 20 maart 2010 in Leiden (tijdens de Maand van het Groene Hart).

In juni 2010 werd samen met de Stichting Hollandse Historische Vereniging medewerking verleend aan de historische spelen in Woerden rond het Rampjaar 1672. Voorts waren er festivals in Naarden, Gorinchem, Leerdam, Vianen, Oudewater, Schoonhoven/Nieuwpoort.

- **Merk en Marketing OHWL**

In 2009 is door de stichting de Unie van Vestingsteden OHWL opgericht. Doel van de Unie is dat de vestingsteden nauw samenwerken bij de promotie en citymarketing en de ontwikkeling en vermarkting van toeristische producten.

Op 24 juni 2010 werd in het Zilvermuseum te Schoonhoven een druk bezocht symposium gehouden onder het motto 'Ontdek de Prinsenroute', merk en marketing van de vestingsteden in het Groene Hart. In de Prinsenroute zijn alle kastelen, forten, musea en instellingen opgenomen die qua programma raakvlakken hebben met cultuurhistorie. Spreker was Luc Panhuysen, auteur van het boek 'Rampjaar 1672'. Aan de orde kwamen succesrijke projecten zoals de Vesting3driehoek Gorinchem/Woudrichem/Loevestein. In de middag waren er workshops en excursies. Met het aanbieden van de eerste Prinsenroutekaart aan de heer Lex Hartholt, directeur van het programmabureau GH, werd de bijeenkomst afgesloten. Projectleider van Leger langs de linie en Merk en Marketing OHWL is Mevr. Joke Kramer.

- **OHWL in beeld/Cartografie OHWL**

Voor dit project ontving de stichting subsidies van het Min. van LNV, de 3 Groene Hart provincies en enkele waterschappen. De geschiedenis van de OHWL ligt verborgen in honderden kaarten, die zich bevinden in de archieven van van de provincies, gemalen, waterschappen en de stichting Menno Coehoorn. Onze projectmedewerker Drs. Harm Hogendoorn heeft deze schat aan kaartmateriaal geïnventariseerd en beschreven in het boek Cordon van Holland. Het is een boek over waterbeheersing, inundatietechnieken, cultuurlandschappen, vestingsteden en oorlog, maar ook over belangrijke gebeurtenissen en personen. Het eerste exemplaar werd in april 2010 overhandigd aan Marton Engelshoven- van Huls, voorzitter van de Stuurgroep Groene Hart. Met de verschijning van dit boek is het project afgesloten.

- **OHWL-pad (eerste gedeelte vanaf Fort Wierickerschans (Bodegraven) tot Gorinchem**

Voor het aanleggen van de eerste 40 km van dit pad zijn in 2010 subsidies beschikbaar gesteld door de Europese Unie en de provincie Zuid-Holland.

Het traject Bodegraven – Gorinchem vormt het eerste deel van een gemarkeerde wandelroute van Muiden naar Gorinchem. Het pad zal zoveel mogelijk voeren over bestaande dijken, keerkades en scheidslijnen in het landschap. De wandelaar kan dan de OHWL letterlijk en figuurlijk herkennen en beleven als cultuurhistorisch monument. Een werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers van onze stichting en de Ver. Van wandelaars Te Voet is gestart met de voorbereidingen. Ook de gemeenten en de waterschappen in het gebied zullen bij de samenwerking worden betrokken. Verwacht wordt dat het eerste gedeelte van Bodegraven tot Gorinchem in 2011 kan worden gerealiseerd. Projectleider is Marco Houtzager.

Stichting Groene Hart dankt alle subsidiënten voor de verstrekte subsidies.

Verdere activiteiten van de stichting

De stichting volgt het beleid van rijk en provincies positief kritisch. Dat wil zeggen dat bij een reactie c.q. een zienswijze altijd wordt aangegeven welke alternatieven er zijn binnen het Groene Hart beleid van rijk en provincies.

Zo heeft de stichting:

- In aanloop naar de verkiezingen voor de Tweede Kamer in juni 2010 een manifest gestuurd aan de politieke partijen waarin wordt gepleit voor een krachtdadige regie door het Rijk, opdat de rijksprogramma's zoals Randstad Urgent, uitvoeringsprogramma's GH, en de Ecologische hoofdstructuur onverkort worden uitgevoerd;
- Een zienswijze ingediend en toegelicht op de ontwerp Nota Wervelender (het plaatsen van wandturbines). De stichting is niet tegen de plaatsing van windturbines in het algemeen maar wel op enkele beoogde locaties;
- Bij de gemeente Zoeterwoude bezwaar gemaakt tegen de plaatsing van windturbines bij Heineken;
- Een zienswijze ingediend op het ontwerp bestemmingsplan Gorinchem Noord
- Bij de gemeente Zoetermeer aangedrongen op bescherming van recreatiegebied Buytenpark (betreft uitbreiding Snowworld);
- Bij de provincie is Zuid-Holland een zienswijze ingediend op de nota Agenda Landbouw van de provincie Zuid-Holland..

Onder auspiciën van onze stichting vond enkele malen een Groene Hart Beraad plaats. Het Groene Hart Beraad wil een gespreksplatform zijn voor politiek geïnteresseerden, zoals gemeenteraadsleden, leden van provinciale staten, Tweede kamerleden, leden van verenigingen, burgercomités en natuurlijk ook individuele burgers. Onderwerp van gesprek bij de bijeenkomsten waren:

- De provinciale structuurvisie ZH met in het bijzonder het contourenbeleid;
- De ANWB visie gericht op de recreatieve inrichting van het Groene Hart en
- De plannen en gevolgen van het kabinet Rutte wat betreft natuur en inrichting van het landelijk gebied.

Op het Hartloper-symposium kwamen ruim 80 mensen af, waaronder veel bewoners

Onze stichting organiseerde op 1 oktober 2010 in samenwerking met het Platform Reeuwijk – Bodegraven in het clubgebouw van de hockeyclub in Reeuwijk een druk bezocht mini-symposium met het thema 'De Reeuwijkse Hout in 2020'. De Reeuwijkse Hout is een van de oudste recreatiegebieden van Nederland en één van de poorten van het Groene Hart. Naar aanleiding van dit symposium heeft de stichting een 20-tal vragen gesteld aan het Natuur- en Recreatieschap Reeuwijkse Hout en de gemeente Reeuwijk. De vragen gaan ondermeer over de gevolgde procedure, de rol van de bewoners, de plannen met de

camping, het Paviljoen Reeuwijkse Hout en de gevolgen van de commercialisering voor de natuur. De stichting heeft geen moeite met de herontwikkeling van de camping en uitbreiding van de horeca, mits deze plannen kleinschalig zijn.

Op 29 oktober 2010 vond de feestelijke presentatie plaats van het wandelboek Luisterrijk groen op het landgoed Linschoten. Het eerste exemplaar werd door de auteurs Jan van Es en Bernt Feis aangeboden aan de bestuursvoorzitter van het Landgoed Linschoten. Het boek beschrijft 50 prachtige wandelingen langs stadsparken en buitenplaatsen in het Groene Hart.

De stichting heeft voldoende plannen voor de toekomst en zal zich blijven inzetten voor het behoud resp. duurzame ontwikkeling van het Groene Hart.

Janny Knoop- de With, secretaris Stichting Groene Hart
Augustus 2011

Vastgesteld in de bestuursvergadering van 21 september 2011